

Årsmöte med rekorddeltagande

Kollektivhus NU:s årsmöte på Majbacken i Göteborg 19 mars var det mest välbesökta i föreningens historia. Inte mindre än 70 personer från 28 medlemsorganisationer deltog. Genom bikupediskussioner kom det fram massor av spännande förslag till kommande års verksamhet. På kvällen njöt vi av sång och musik, Majbackens magnifika rapp-grupp och av en utsökt middag lagad av Majbackens aktivister.

Den avgående styrelsen lämnade en verksamhetsberättelse som visade på en mer omfattande verksamhet än någonsin tidigare. Bland annat har föreningen under det gångna året organiserat världens första konferens om bogemenskap och gett ut den sannolikt mest omfattande bok som finns på marknaden om bogemenskap.

Förkortad version av rapp-låten

Bertil

Vad gör ni därhemma frågar en del
skäller o gormar medan andra får spel
Vå – äré så – man blir ju helt matt
Nej, bråkar gör vi inte ett skvatt

Elisabeth

Vem styr o ställer in denna brokiga skara
Dick Urban Dick Urban, så det är ingen fara
Living together, det har han sagt
Är en bra bok – it's the hardest fact

Bertil

Vem har lagt skedar bland alla knivar
Om sånt kanhända en del kanske kivar
Andra tycker vi ska köpa nära stolar
Men senare i demokratisk ordning spolar

Elisabeth

Så gåré till i våra kollektiv
Fullt med glädje blandat med kiv
Vi tycker o tänker och väcker till liv
Bosse, Kurt och tystlåtna Siv

Årsmötets huvudorganisatör Elisabeth Olsson i Majbackens fina matsal, som fungerade utmärkt som årsmöteslokal.

Vidare har föreningen fått många nya grupper för bildande av bogemenskaper.

En annan viktig händelse var att Kollektivhus NU aktivt bidragit till att bygga upp ett europeiskt nätverk för bogemenskap inom ramen för EU-projektet 'experimentcity'.

Den avgående kassören John T Fletcher rapporterade att föreningens ekonomi är god. Om vi säljer alla böcker vi har i lager kan vi få in 150 000 kr. Revisor Aime Laur ansåg ekonomin väl skött och styrelsen beviljades ansvarsfrihet.

Årsmötet hade så många deltagare att de planerade arbetsgrupperna fick omvandlas till bikupediskussioner kring borden i årsmöteslokalen. Det kom fram inte mindre än 40 konstruktiva förslag till kommande års verksamhet, punkter som styrelsen fick i uppdrag att baka in i verksamhetsplanen.

Bertil Hagström och Elisabeth Olsson på Majbacken rappade om kollektivhus.

Alla på Majbacken

Refrängen våran den går så här
Gemenskap, gemenskap, det är så man lär
O visst kan det hända att man nån gång svär
Men boendet håller du ändå så kär

**Mer om Kollektivhus
NU:s årsmöte
på sidorna 4–5**

Stort intresse för bogemenskap i Italien. Rapport från Milanokonferens 8500 medlemmar i nytt nätverk

I Italien växer ett nytt nätverk för »cohousing« fram med rasande fart. Vi får glömma våra fördomar om Italien som ett familjekonservativt land ty nu är det många som söker alternativ till de gamla sociala mönstren. På bara ett par år har nätverket fått 8 500 intresserade medlemmar.

En av dem som är aktiv i nätverket är Giovanni Bucco, doktorand vid Sapienzauniversitetet i Rom. Han är arkitekt och forskar om planeringsregler och medborgardeltagande. Vid konferensen »experimentcity« i Milano i slutet av mars berättade han att nätverket bildades vid ett möte i Florens i april 2010. Föreningar och grupper finns nu i 25 italienska städer. Gruppen Numero Zero i Turin blir förmodligen den första som förverkligar ett projekt. Den består av 10–12 familjer och har byggplaner färdiga. Bologna är också på väg att bygga för bogemenskap. Under teknad har blivit inbjuden av Bologna kommun för att berätta om de svenska erfarenheterna. Om Bologna börjar bygga, kan det visa vägen för andra kommuner, säger Giovanni.

Nätverket ger ut ett nyhetsbrev regelbundet. Dessutom har de lokala grupperna sina egna elektroniska nyhetsbrev. Giovanni förklarar att det är svårt att förklara för lokala myndigheter och den italienska allmänheten vad bogemenskap är. Många är rädda för att dela på lokaler. Det finns ingen lag som reglerar byggande av kollektivhus, vilket försvårar för nätverket att förverkliga sina mål.

Svårt få stöd från myndigheterna

En annan medlem i nätverket, Liat Rogel i Milano, förklarar att alla i nätverket vill bo i städer, där markpriserna är skyhöga, vilket driver upp bostadskostnaderna. Av detta skäl försöker nätverket få stöd från lokala myndigheter. Detta är mycket svårt eftersom Italien med få undantag saknar allmännyttiga företag, annat än för de allra fattigaste.

I Italien finns ett system för kooperativt boende som den nya rörelsen för bogemenskap kan samarbeta med. Systemet lik-

Giovanni Bucco intervjuas av Dick Urban Vestbro .

Liat Rogel, konferensens huvudorganisatör

nar det svenska bostadsrättsystemet. Organisationen hjälper till att bilda kooperativ, finna mark och bygga bostäder för de nybildade föreningarna. Liat Rogel, som själv är med i ett kooperativ, berättade att de kooperativa föreningarna består av 60 till 200 hushåll och att man betalar en avgift för att bli medlem för att sedan få hjälp att utveckla ett bostadsprojekt. Kostnaderna i denna typ av boende är lägre än i bostäder byggda av privata hyresvärdar. Under 15 år efter inflyttning är det inte tillåtet att sälja sin bostad till annat än det nominella priset (plus kompensation för inflation). Liat berättade att denna typ av

kooperativ sällan har annat än ett minimum av gemensamma lokaler.

Under konferensen »experimentcity« besökte vi det nybyggda kooperativet Bovisa med 33 lägenheter. Bostäderna varierade i storlek mellan 50 och 300 kvm. De låg kring en gård med lekplats och små odlingar. I kooperativet fanns ett gemensamt vardagsrum med ett litet kök, en swimmingpool och ett underjordiskt garage som föreningen ibland använde för teater, musik mm. Inga regelbundna gemensamma måltider förekommer. På vår fråga om vilka villkor som ställs på den som flyttar in blev svaret: Inga. Lägenheterna kan i detta fall säljas till marknadspris. Besökare från det italienska nätverket för bogemenskap ville inte kalla projektet cohousing.

DICK URBAN VESTBRO
FOTO: KERSTIN KÄRNEKULL

Avslutande möte med deltagarna i EU-projektet »experimentcity« i Parco Paolo Pini, ett f mentalsjukhus där ett kollektiv driver ett lägrishotell.

Roberta Conditì summerar grupparbetet kring servicedesign på konferensen i Milano.

Service design – lärdomar från konferensen i Milano

Hur ska vi passa ihop?

Hur ska en grupp som vill starta en bogemenskap gå tillväga för att veta om man passar ihop och hur ens framtida boende ska se ut? Det är en fråga som de nya startargrupperna i Kollektivhus NU ofta ställer sig. En konferens i Milano i slutet av mars visar att vi kan lära oss av en metod som används flitigt i det nya italienska nätverket för bogemenskap. Metoden kallas »servicedesign«.

En del av metoden går ut på att gruppens medlemmar får skriva på postit-lappar

- 1) sina föreställningar om vilka värden bogemenskapen ska innehålla när den är förverkligad
- 2) vilka aktiviteter var och en vill ha i huset
- 3) vilka lokaler som ska finnas och
- 4) annat som kan hör till en bogemenskap.

Med lapparna som vägledning kan gruppen (eller den inkallade konsulten) lätt plocka fram vilka drömmar, aktiviteter, funktioner och lokaler som flest gruppmedlemmar vill ha. Med detta resultat som vägledning kan man sortera ut de egenskaper som minst antal personer vill ha och koncentrera sig på de som flest vill ha. Den som önskar en annan typ av bogemenskap kan hoppa av eller bilda en grupp av likasinnade och på så vis undvika en jobbprocess innan hon/han inser att just denna typ av kollektivt boende inte är något för henne/honom.

FOTO: KERSTIN KÄRNEKULL

Exempel på en »moodboard« som illustrerar stämningar i ett kollektivhus för äldre.

En annan del av metoden går ut på att dela ut färdiga inplastade ark med bilder som illustrerar olika aspekter av bogemenskap och låta gruppen diskutera vilka som är mest önskvärda. En större grupp kan dela upp sig i mindre (4–6 personer i varje) så att alla kan delta utan hämningar. Arken fördelas på a) de som alla stöder, b) de om ganska många stöder och c) de som bara ett fåtal stöder. På grundval av de upphängda arken kan hela gruppen sedan diskutera vilka önskemål som kan komma i konflikt med varandra (till exempel husdjur och allergifri miljö, eller viljan att tjäna tid mot önskemål om många gemensamma aktiviteter) och vilka som lätt kan förenas (som vardagsstämning och sal för privata fester, eller gemensam städning och låga bostadskostnader).

Ett av grupparbetena handlade om hur man kan beskriva en bogemenskap (eller vad som helst) på ett kortfattat och begripligt sätt. Metoden, som kommer från reklambranschen, kallas »Copy Strategy«.

Deltagarna fick själva beskriva ett angeläget, eget projekt efter en systematisk mall. Avslutningsvis gjorde var och en ett »moodboard«, en beskrivning av känslan och innehållet i projektet med bilder som man klippte ur ett 30-tal mycket olika tidskrifter.

Under klippandet och klistrandet blev det mycket skratt och suckar innan ett antal stämninglägen fanns illustrerat på stora pappersark. Absolut ett arbetssätt att pröva också för oss! Styrkan var bland annat att ett projektets förutsättningar, mål och arbetsmetoder blev mycket tydligare både för en projektansvarige och för alla inblandade.

Gruppdiskussionerna kring co-design sköttes av en konsultgrupp under ledning av Roberta Conditì. Konsulten anlitas flitigt av de nya grupper för bogemenskap som i dag verkar i Italien (se föregående sida).

Vid Tekniska högskolan i Milano finns en särskild enhet för forskning och undervisning om servicedesign. Enheten ingår i en avdelning för hållbar design och innovation. De som ledde konferensen från denna avdelning var docent Anna Meroni och doktorand Liat Rogel. Liat skriver avhandling om servicedesign med särskilt inriktning på bogemenskap.

Andra workshops i konferensen handlade om lämpliga begrepp för ökad förståelse mellan olika länder (cohousing, collaborative housing, collective housing etc och motsvarande termer på andra språk); om hur nya medier bäst ska utnyttjas för att kommunicera budskapet om bogemenskap i Europa; om behovet av en databas; om hur man kan få kommunala myndigheter att ta större ansvar för en socialt inriktad bostadspolitik och hur vi i det nya nätverket ska kunna få fram medel för att fortsätta arbetet med att bygga upp en social rörelse kring bogemenskap.

Från Kollektivhus NU deltog Kerstin Kärnekull och Dick Urban Vestbro.

Konferensen i Milano genomfördes inom ramen för det EU-finansierade projektet »experimentcity«, i vilket Kollektivhus NU deltar som en aktiv partner. De sju partners som ingår har lämnat in en ny ansökan om medel till projektet »co-housing-cultures.eu« inom ramen för programmet Active Civil Society in Europe. Bakom denna ansökan står 12 organisationer i 10 europeiska länder.

DICK URBAN VESTBRO
KERSTIN KÄRNEKULL

Nya styrelsen för Kollektivhus NU

**Ordförande: Dick Urban Vestbro,
Tullstugan, Stockholm**

Bor i kollektivhus sedan 15 år tillbaka. Tidigare forskare om kollektivt boende. Har skrivit ett flertal böcker och artiklar om boendegemenskap och deltagit i den allmänna debatten sedan 1965. Undervisar och forskar som pensionerad professor på KTH om globala bostadsfrågor med inriktning på slumutveckling, hustyper och bebyggelseäthet. Anser att kollektivhus svarar mot människors behov av en lagom vardagsgemenskap och främjar jämställdhet.

**Vice ordförande: Elisabeth Olszon,
Majbacken, Göteborg**

Jag flyttade tillbaka till min hemstad Göteborg då våra fyra barn lämnat hemmet. Innan dess bodde vi över 20 år i ett litet samhälle i Gästrikland där vi hade odlingar, kalkoner och höns. Vi visste redan på ett tidigt stadium att vi ville bo i gemenskap med andra och därför engagerade jag mig i föreningen Boihop i Göteborg. Först i projektet BiG (Bo i gemenskap) som blev huset Kornet i Mölndal och därefter i projektet Majbackens bogemenskap i Göteborg där jag och min man nu bott i snart sju år. I mitt yrkesliv har jag varit folkhälsoplanerare och jag är nutritionist och fil.kand. Nu är jag 65 år och lycklig pensionär med fem barnbarn. Jag tror att gemenskapsboende hör framtiden till och därför vill jag vara med och driva på utvecklingen.

**Andre vice ordförande Eva Norrby,
Sjöfarten, Stockholm**

Socionom, leg. psykoterapeut, konsult 75 år. Har varit med i Bogemenskapen Sjöfarten KHR sedan start 2002 som ordförande/styrelseledamot. De sista två åren har jag mest varit delaktig vid anskaffandet av nya hyresgäster när boende flyttat ut. Gemenskapsboende är en bra form att leva i om man vill prova nytt och våga satsa framåt.

**Kassör: Birgitta Nordström,
Sockenstugan, Stockholm**

Fyller 58 år i år. Är uppväxt i Malmö, men har bott i Stockholm i flera omgångar. Bor

sedan 12 år i Sockenstugan, där jag varit med i styrelsen och varit kassör i flera år. Är socionom till yrket och arbetar som socialsekreterare i Haninge kommun. Sockenstugan är ett 40+ kollektivhus. Har avslutat styrelseuppdraget här, men är revisor och deltar i intervjugrupp av nya medlemmar.

LEDAMÖTER

John Fletcher, Tersen, Falun

Civilekonom med bakgrund i näringslivet. Arbetar med Kollektivhus NU dels därför att gemenskapsboendet ger en överlägsen livskvalitet, dels därför att vi behöver många, många fler boenden för att möta förändringarna i åldersstrukturen. Dagens välfärdssystem kommer att översvämmas!

**Nils Assarsson, BoAktiv Landgången,
Malmö**

Är 71 år och har sedan fem år varit med om att dra igång Malmös hittills enda kollektivhus, BoAktiv Landgången, som är ett 40+-hus, där jag bor sedan huset blev klart hösten 2008. Har varit ordförande där i ett år men anlitas nu i stället för särskilda uppdrag som att sköta hemsidan, leda förhandlingarna med hyresvärderna etc. Har två tidigare kollektivhuserfarenheter, Katthuvudet på Söder i Stockholm på 80-talet och Färdknäppen också på Söder i Stockholm 1997–2002. Är också trubadur och spelar amatörteater. I arbetslivet (och i viss mån ännu) verksam som barn- och ungdomspsykiater och psykoterapeut.

**Yvonne Segerheden, Hållkollbo,
Stockholm**

Yvonne Segerheden 53 år. 1996 under min utbildning i socialt arbete skrev vi en uppsats om kollektivhus. Det var en ny idealisk värld, men kändes som en utopi för mig just då. Jag flyttar ut i skogen, verkar där i 12 år. Kommer tillbaka till det urbana livet, trivs inte med det som står till buds, då en kurskollega påminner mig om kollektivhusrörelsen. Eldsjälen får nytt bränsle, och nu är jag medlem i Hållkollbo som är en nystartad grupp som vill

verka för ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart boende i andra halvan av livet.

SUPPLEANTER

Karin Yttergren-Sahli, Vildsvinet, Örebro.

Bor i kollektivhuset Vildsvinet från starten 1992 och var med en del i planeringen. Vi hyr av det kommunala bostadsbolaget ÖBO och här finns alla åldrar, 61 hushåll och ett litet dagis. Jag trivs väldigt bra med den här boendeformen, då jag är en social person men också en som vill rå sig själv. Har alltid varit intresserad av bostadsfrågor och det är intressant att se hur andra bor, vilket man får möjlighet till genom att ingå i styrelsen för Kollektivhus Nu.

Anne Demérus, Färdknäppen, Stockholm

Jag är 67 år och bor i Färdknäppen, i Stockholm, sedan 5 1/2 år. Utbildade mig en gång i tiden till psykolog, men valde istället att satsa yrkeslivet i tidningsbranschen, där andra förmågor, som språkkunskaper och allmänbildning, sattes på prov. Det blev 35 roliga år som korrekturläsare på Aftonbladet. Mitt sociala intresse fick istället komma fram i det arbete jag gjort med att under 25 år samla in de pengar som behövdes för att driva ett hem för gatubarn i Chile, resa dit vartannat år och informera och rekrytera bidragsgivare i Sverige. Ett livsprojekt som gett mig otroligt mycket! I Färdknäppen trivs jag jättebra; hela det här kollektiva livet var en spännande upptäckt, som har blivit en viktig del i min tillvaro.

Lotta Bystedt, Färdknäppen, Stockholm

2002 blev jag aktiv i föreningen Framtiden, verkade i olika grupper, bl a den som ledde fram till Sjöfarten. Även med i planering av den internationella kollektivhuskonferensen 2010, med olika insatser. Sedan drygt två år bor jag i Färdknäppen med stor glädje. Att bo i kollektiv gemenskap känns som det enda rätta – och förnuftiga. Är sedan ett år pensionär. Har arbetat som musikproducent på Rikskonserter under många år, tillika många år på Musikradion/P2 med bland annat programmet Opp Amaryllis. Har också bidragit till att vi sedan två år har en kör på Färdknäppen. Musik förenar och bygger broar. Tillsammans är vi alltid starkast.

Intryck från årsmöte och studiebesök

Agneta Starfelt, Undersammatak, Göteborg:

Med stor förväntan och med en medveten strategi att "intervjua" minst fem för mig nya personer om deras erfarenheter om gemenskapsboende anlände jag till middagen på Majbacken. Något sen fick jag finna mig i att några av faten på den uppdukade buffén redan var länsade. God mat med vin, engagerade bordsgrannar, rapp och levande musik blandade sig till en generös stämning som präglade hela kvällen.

Gamla vänner och kollegor överraskade genom att dyka upp i detta sammanhang och ha samma inriktning som jag och mina vänner i UNDERSAMMATAK. Nya värdefulla kontakter från hela landet lär utmynna i studiebesök och erfarenhetsutbyte. Det känns som vi är med och skapar trendbrott på bostadsmarknaden och i samhällsbygget. Tack alla ni som gjorde denna konferens med middag möjlig och lät det bli en tradition!

Stefan, Agneta och Monika, Trädet, Göteborg:

Vi tycker att det var intressant och givande att träffa människor från andra kollektivhus och känna att vi ingår i en större gemenskap. Det är inte bara vi i Trädet som bor i vårt lilla hus, utan det finns en hel värld av kollektivhus utanför. Mötet var överhuvudtaget väldigt intressant och stimulerande och flöt på väldigt bra. Vi fick ny energi och nya tankar i stort och smått. Dessutom fick vi en hel del nya lärdomar. Mötet var mycket bra organiserat och Yvonne gjorde en strålande insats som mötesordförande. Sen gjorde Majbacken en helt suverän rapp. Maten var också mycket god. Tack för ett lyckat årsmöte. Kvällen efter årsmötet var vi tillsammans med andra Kollektivhus NU-deltagare på ett mycket trevligt studiebesök hos kollektivhuset Stacken. Först åt vi god mat och sedan samtalande vi, bytte erfarenheter och Joel berättade om Stacken. Tack Joel för ett mycket intressant och givande studiebesök!

Studiebesök i Kornet.

»Tack alla ni som gjorde denna konferens med middag möjlig och lät det bli en tradition!«

Besök i BiG/Kornet

I samband med årsmötet besökte vi även den kooperativa hyresrättsföreningen BiG/Kornet i Mölndal, ett 11-våningshus som stod färdigt 2006 genom ett samarbete mellan Mölndalsbostäder och föreningen BiG (Bo i Gemenskap). Matlagning och gemensam middag är viktig grund för gemenskapen. Här bor idag ca 50 personer i de 44 lägenheterna. I markplan en stor och ljus entré, mycket välkomnande som fortsatte i bibliotek, snickeri, tvättstuga, kontor, kök samt en stor matsal. Takterrassen var imponerande, med sällskapsrum, gästrum, bastu och ett mycket lockande motionsrum. Tack för fin information och visning av huset!

se vidare <http://boigemenskap.com>

LOTTA BYSTEDT, FÄRDKNÄPPEN, STOCKHOLM

Besök i Majviken

Under Kollektivhus NU:s inspirerande årsmöte i Göteborg gjorde vi ett kort besök på Majviken, i Majorna. Det är en satsning från Göteborgs stads bostadsbolag, i samarbete med fastighetsägare. Man har renoverat och byggt om vad som på 60-talet var ett hus med kollektiva inslag. Huset har 300 lägenheter. Projektet ingår i vad man kallar "Next Step Living" och fokuserar på "trygghet, service och gemenskap".

Man vill locka gruppen över 55–60 år, och konceptet ser ut så här: för 220 kr högre hyra/månad får man en lounge (där man ska kunna sitta och läsa, ta en kopp kaffe, umgås med sina grannar), samt ett gemensamt vardagsrum. Nytt låssystem mm. En värdinna ska se till att det fungerar, samordna aktiviteter som hyresgästerna önskar anordna, och även förmedla vissa tjänster. Man kan också för ytterligare 300 kr/månad vara med i en klubb och ha tillgång till gym och medierum, och även boka loungen för privata ändamål. Någon gemensam matlagning handlar det inte om, och det är långtifrån vad man kallar kollektivhus.

Men jag vill ändå förmedla känslan att det är ett litet steg närmare en insikt hos byggbolagen om att människor vill något mer med sitt boende. Jag uppfattade det som om man är uppriktigt intresserad av att försöka utveckla hyresrätten, och ge den ett attraktivare innehåll, så att inte sk "koncept- eller livsstilsboende" enbart blir tillgängligt för bostadsrätter.

ANNE DEMÉRUS, FÄRDKNÄPPEN, STOCKHOLM

Besök i Trädet

Jag och ytterligare någon ivrig person i kontaktgruppen har som "policy" att försöka ordna med att ta emot alla studie-

besök vi får frågan om. (Det är inte så otroligt många per år, men ett växande antal) Så vi erbjöd studiebesök under både lördagen och söndagen klockan 11. En tapper liten skara dök upp respektive dagar och vi guidade, berättade och visade runt så gott vi kunde. Jag med ett barn på armen emellanåt. Under senaste året har vi i Trädet märkt ett ökat intresse för vårt hus från olika håll. Dels har vi flera studiebesök nu än tidigare, dels har vi under förra året haft besök av forskare, dokumentärfilmare och journalister. Delvis beror det säkert på att vi har jobbat hårt i kontaktgruppen med att vårt hus ska bli tillgängligt för omvärlden. Det handlar om så enkla saker att det finns en mailadress som någon kollar, svarar och följer upp mail, en hemsida med uppdaterad information och en telefon där någon svarar när man ringer. De här sakerna har för oss gjort en stor skillnad och gjort att vår lilla ö till hus har fått ett stort kontaktnät och att många fler känner till oss nu.

MATHILDA ANDERSSON NWACHUKWU, TRÄDET

Ängsviksgården ett annorlunda kollektivhus

I samband med styrelsemöte i Kollektivhus NU i februari gjorde vi ett studiebesök till kollektivet Ängsviksgården på Värmdölandet. Det är en bostadsrättsförening som varit kollektivhus sedan 1986. Det består av 14 lägenheter, ca 40 boende, varav 20 barn, ett antal katter och hundar.

Huset är cirka 100 år och har bland annat varit ålderdomshem. Det ligger på en 6 000 kvm stor skogstomt med möjlighet till bland annat skateboarding, boule-bana och grönsaksodlingar. Den gamla jordkällaren finns kvar och används till att förvara färdigpackade backar för varje

Cecilia Bergström på Ängsviksgården visar köket för besökarna.

matlagningsdag. Mat serveras alla dagar och alla boende deltar i matlag.

Vid besöket guidas vi av ordföranden Cecilia Bergström, som bor i huset med man och barn sen många år. Hon gav en målande beskrivning av livet i huset.

Styrelsen i Kollektivhus NU utanför Ängsviksgården 13 februari.

På hemsidan beskrivs kollektivet som: »Vi är opolitiska, rent av opålitliga. Vi saknar ideologi och vi planerar inte att skaffa någon. Vi är helt enkelt människor som gillar att bo med grannar vi känner, att umgås och äta tillsammans«.

Se vidare www.angsviksgarden.se

Intressant och roligt med ett annorlunda kollektivhus i vår svenska samling. Väl värt ett studiebesök!

EVA NORRBY

Jordkällare med backar för matlagen.

Samarbete mellan föreningar för bogemenskap i Stockholm

Föreningen Framtiden har funnits sedan 2002 med kollektivhuset Färdknäppen som förebild. Redan efter ett år fanns ca 100 medlemmar. Det var då läge att kontakta kommunala bostadsbolag i Stockholm för att få till stånd ytterligare kollektivhus. Familjebostäder, som byggt Färdknäppen, nappade och 2005 startade bygget av Sjöfarten med 46 lägenheter och var inflyttningsklart 2008. Framtidens roll var att organisera de kommande boende i möten, studiecirklar, studiebesök fram till dess Bogemenskapen Sjöfarten KHR bildades.

Föreningen Framtiden har både haft rollen att samla personer med intresse för kollektivboende och att vara samtalspartner med Familjebostäder under planeringsfasen av Bogemenskapen Dunderbacken, som blev klart för inflyttning 2010

Vad blir nästa uppgift för Framtiden?

För att få svar på detta gjordes en enkät till kvarvarande medlemmar, som visade på ett betydande intresse för både kollektivhus för alla åldrar och 40+ boende. Fram-

Föreningen Framtiden. www.boframtiden.se.

tiden samarbetar nu med Kollektivhusföreningen Kombo för att få till stånd ett boende för alla åldrar

Vid Framtidens årsmöte den 3 april 2011 var Björn Jakobsson, ansvarig för Bogemenskapen hos Familjebostäder, närvarande och informerade om dagsläget. Familjebostäder, Framtiden och Kombo har träffats för att driva frågan om ett hus för alla åldrar. Det sker som ett ärende till möte med VD och Familjebostäders sty-

Föreningen Kombo vill ha ett kollektivhus för alla åldrar.

relse den 10 april 2011. Nästa steg bli att identifiera ett lämpligt område för ett hus med 45-50 lägenheter samt 400 kvm gemensamhetsyta. För att hålla nere kostnaderna behöver det inte ligga så centralt. Mötesdeltagarna påpekade vikten av att föreningarna kommer in före projekteringen. Om allt går enligt planerna skulle ett hus kunna vara klart 2014.

Föreningen Hållkollbo

På årsmötet kom också önskemål om kollektivhus för 40+ från den ganska nybildade föreningen Hållkollbo. Man letar själva efter tomt för nybyggnation eller ett befintligt hus som kan omvandlas till kollektivhus. Föreningen behöver stöd och hjälp.

EVA NORRBY

Vita Hästen – ett kollektiv som i filmen **Tillsammans**

År 1970 bildades kollektivet Vita Hästen i Bromma på initiativ av poeten Jarl Hammarberg. Det blev omskrivet som ett bohemiskt och syndigt näste. Till skillnad från många andra mindre kollektiv från den tiden har Vita Hästen överlevt. På hemsidan beskrivs kollektivet som »ett litet paradiset för drömmare, kärlek och vegetarisk anda, lite peace and love, lite Ikea, lite Svensson, lite greenpeace, lite kompost, lite guerillagardening, lite barn, lite göra barn, lite allt mellan himmel och jord«. Vita Hästen är inrymt i en villa från 50-talet i närheten av Bromma kyrka och ägs av en stiftelse.

Kollektivet består i dag av drygt tio vuxna, tre barn och två katter. Stiftelsen äger ett värdshus där man kan boka rum billigt. Jarl Hammarberg bor numera i Göteborg, men är kvar som delägare i Vita Hästen.

Undertecknad Elisabeth besökte Vita Hästen i vintras och talade då med Isis Graham som kommer från USA och jobbar som au pair. Hon berättade att man äter middag fem dagar i veckan och att kostnaden är 3 100 kr/mån (lägre för de minsta rummen), inklusive el, värme (pellets) och förbrukningsvaror typ toa-papper. I huset finns gästrum, TV-rum, vardagsrum med PC-projektor och en stor trädgård. Man har husmöte var tredje vecka. Det vegetariska är numera den enda ideologin.

ELISABETH OLSZON
dick.urban.vestbro@telia.se

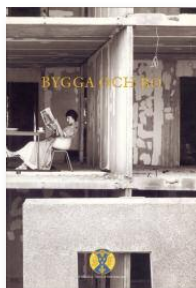
Se vidare http://www.pbase.com/jnana/guesthouse_white_horse eller <http://www.facebook.com/pages/Kollektivet-Värdshuset-Vita-Hästen>

Svenska turistföreningen skriver om kollektivhus

Varje år ger STF ut en årsbok. Jag råka-de bläddra i årsboken **Bygga och bo från 2002** och fann ett helt kapitel om kollektivhuset som Sven Markelius ritade i kvarteret Fågelbärsträdet vid **Norr Mälarstrand i Stockholm**. Under 30-talet bodde några av landets mest berömda och radikala personer i detta hus.

Staffan Lamm har skrivit kapitlet i årsboken. Han är son till den kände barnläkaren Skå-Gustav Jonsson och psykoanalytikern Esther Lamm. Staffan och hans syster växte upp i kollektivhuset. Han beskriver i delvis sorgliga ordalag en verklighet som inte alltid var positiv för ett barn. Givetvis finns det också positiva minnen. Här är ett citat ur boken:

»Men Kollektivhuset är inte ett dött historiskt monument över en passerad pionjärperiod, som man kunde frestas tro, när man ser bronsplattan med inskriptionen i botten-våningen. För även om det blev ett solitärt unikum med sin mathiss och städpatruller och smutsklädesnedkast så har det smittat av sig, dess grundidéer har slagit igenom och genomsyrar idag hela samhället. Tvättned-

BYGGA OCH BO,
STF 2002.

kastet har ersatts av tvättmaskiner och strykfria klädesplagg, mathissen av mikrougnar och djupfrys mat. De dåtida kontroversiella tankarna är idag självklara och otänkbara att avskaffa, med kollektiv barnomsorg i form av dagis, sexualupplysning i skolan, förbud mot att slå barn o.s.v. Och jag står själv bakom dessa principer och tror fortfarande på den människa jag var avsedd att bli, trots att det var jobbigt att gå i bräsch och vrida allt rätt på en enda generation. Det som då sågs som något omstörtande och ett allvarligt hot mot det bestående samhället ingår numera som en beståndsdel i allas vårt kollektiva medvetande.»

Boken **Bygga och bo** rekommenderas till läsning, ofta brukar STF:s årsböcker finnas i loppisaffärer för en billig penning.

ELISABETH OLSZON
elisabet.olszon@telia.se

Rudbeckia ny förening för kollektivhus i Uppsala

Den 11 april bildades en ny förening för kollektivhus i Uppsala. Ett öppet möte förra året visade att det fanns intresse för kollektividén och nu samlades man för att göra verklighet av idéerna. Initiativtagare Ingall Ek berättar att det var ett litet kreativt gäng som skissade på en verksamhetsplan och diskuterade sig fram till namnet »Rudbeckia«. Man kan nå den nya föreningen på adress: kollektivhus.uppsala@gmail.com. I Uppsala finns tidigare kollektivhuset Blenda från 1983. Det finns utrymme för fler kollektivhus i Uppsala. Ta upp tävlingen med Lund, som har fyra hus!

DICK URBAN VESTBRO

Gå med i Kollektivhus NU på Facebook!

Nu har Kollektivhus NU:s fansida på Facebook 301 medlemmar. Gå med du också! För att göra det klickar du på <http://www.facebook.com/pages/Kollektivhus-NU>. Du kan hitta likasinnade, annonsera möten, starta en grupp för bogemenskap på din ort, delta i debatten eller lägga ut bilder.

Ansvarig för sidan är Yvonne Segerheden, aktiv i föreningen Hållkollbo och ny medlem i styrelsen för Kollektivhus NU.

I och med att Facebooksidan börjar fungera väl har styrelsen beslutat lägga ner den tidigare Ning-sidan. Den hann på 3 år bara få 145 medlemmar och har inte fungerat lika väl som Facebookgruppen. Du som registrerat dig på Ning-sidan, se till att du istället blir medlem på Kollektivhus NU:s Facebooksida!

DICK URBAN VESTBRO

Gröna seniorer vill ha kollektivhus

Miljöpartiet de Gröna

har bildat en organisation för 55+ kallad Gröna seniorer. Ändamålet är att främja en politisk utveckling i enlighet med Miljöpartiet de Grönas program och kongressbeslut. Tyngdpunkten skall vara frågor som rör äldre människor och deras politiska engagemang samt medlemsvärvning.

I ett äldrepolitiskt program antaget i Göteborg kan vi läsa tankar som är ljuv musik för föreningen Kollektivhus NU. Så här skriver man: »Antalet äldre kommer

att öka. Detta medför behov av fler äldre bostäder. Kollektivhus för äldre är en form av boende som bör öka då det ger ökad trygghet och gemenskap.»

ELISABETH OLSZON

Gör som Tersen – kräv rättvis försäkring!

Under året har frågor om taxering för gemensamhetslokaler dykt upp. Från Kollektivhusföreningen Kupan i Älvsjö meddelar man att dessa taxeras som uthyrningsbara lokaler på den allmänna marknaden. Trots försök har man inte lyckats ändra på detta. En önskan finns att Kollektivhus NU gör gemensam sak i den här frågan.

Majbacken i Göteborg har samma problem. Där fick man hyra en separat ledig lokal som skulle bli kök. Av detta kontrakt framgår att det bedrivs affärsdrivande verksamhet och innebär separata (dyra) försäkringar. Den ekonomiska föreningen har ej heller besittningsrätt till lokalen, vilket innebär att den kan sägas upp av värden Familjebostäder. Föreningen strävar nu efter att få till ett nytt kontrakt

När Tersen Fastighets AB övertog sina lokaler från Falu Kommun 2005 byggde fastighetstaxeringen på att »lokalerna« var uthyrningsbara. Efter överklagande ändrades detta. I dag har ägaren Tersen Fastighets AB och Tersen Kooperativ hyresrättsförening ett blockhyresavtal, vilket innebär att boföreningen har hyresavtal med varje hyresgäst vilket inkluderar tillgång till gemensamma ytor.

Generellt kan man säga att många kommuner/fastighetsägare blandar ihop gemensamhetsutrymmen med lokaler som då är »utrymmen i flerbostadshus som inte

är lägenheter«. Värt att kolla upp!

John Fletcher, Tersen Falun har sammanfattat regelverket så här:

Fastighetsavgift och fastighetsskatt – hyreshus fastighetstaxering 2010–2012 där både den kommunala fastighetsavgiften och den statliga fastighetsskatten ingår i slutlig skatt. Läs mer om hur avgift och skatt beräknas i broschyren Fastighetsavgift och fastighetsskatt (SKV296).

Försäkringar: Gemenskapsboende innebär olika typer av försäkringar. Den enskilde hyresgästen är skyldig att ha en egen hemförsäkring (i kooperativ hyresätt skall den utökas med bostadsrättstillägg). Viktigt att kolla att vattenskador och liknande ingår. De gemensamma ytorna är svårare att försäkra rätt i och med att det ibland kan vara oklart vem som äger vad i dessa. Det kan vara värt pengarna att anlita en försäkringsmäklare.

Försäkringsmäklare behöver inte kosta något - de förmedlar ju (säljer) försäkringar!

De som blockhyr behöver klara ut med fastighetsägaren vem som ansvarar för snöröjning och sandning på trottoarer etc., vem som tar bort istappar under taket, vem som i övrigt »drulleförsäkras« fastigheten!

EVA NORRBY

Kollektivhus NU

■ ■ ■ Det här är nummer 18 av »BO TILLSAMMANS« som är föreningen Kollektivhus NU:s informationsblad. Vi har rullande ansvar för redaktionen. Den här gången är Dick Urban Vestbro och Eva Norrby, Stockholm redaktörer. För nr 19 ansvarar Karin Yttergren-Sahli. Utgivning i början av september. Du som är intresserad av att vara gästredaktör för Bo Tillsammans, hör av dig till kollektivhus.nu@gmail.com

Styrelsen i Kollektivhus NU 2011

Ordförande:

Dick Urban Vestbro, Tullstugan Stockholm, 070-655 94 83, dickurba@gmail.com

Vice ordförande:

Elisabeth Olszon, Majbacken, Göteborg elisabeth.olszon@telia.com

Eva Norrby, Sjöfarten, Stockholm

Eva Norrby
eva.norrby@bahnhof.se

Kassör: **Birgitta Nordström**, Sockenstugan, Stockholm

Ordinarie styrelsemedlemmar:

John Fletcher, Tersen, Falun;

Nils Assarsson, Landgången, Malmö;

Yvonne Segerheden, Hållkollbo, Stockholm.

Suppleanter:

Karin Yttergren-Sahli,

Vildsvinet/Örebro; **Anne Deméris**,

Färdknäppen, Stockholm; **Lotta**

Bystedt, Färdknäppen, Stockholm.

Webbredaktör: **Ingrid Sillén**

Vill du prenumerera på vårt elektroniska nyhetsbrev? Skicka e-post till nyhetsbrev-kollektivhus-NU-subscribe@googlegroups.com

Du kommer att få nyhetsbladet **Bo tillsammans** och annan information relaterad till kollektivhusboende.

På hemsidan www.kollektivhus.nu finns listan över kollektivhus i Sverige. Vet du något hus som inte finns med där, hör av dej till kollektivhus.nu@gmail.com

På hemsidan kan man också sätta in en bytes- eller intresseannons. Mejla till ingrid.sillen@comhem.se

Medlemskap

Föreningar/kollektivhus betalar efter antal lägenheter, se hemsidan. Enskilda personer kan bli stödmedlemmar för 100 kr/år.

Plusgirokonto 43 88 62-5.

Ange namn, e-post eller annan adress.

www.kollektivhus.nu